

Kopija:

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

LIETUVOS VERSLO KONFEDERACIJOS PASIŪLYMAS DRAUSTI ATSISKAITYMUS UŽ AKCIZINES PREKES GRYNAISIAIS PINIGAIS TARP JURIDINIŲ ASMENŲ

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) reguliariai teikia pasiūlymus dėl mokesstinės sistemos tobulinimo ir konkurencinės aplinkos gerinimo. Atsižvelgiant į „šešėlinės“ veiklos riziką, susijusią su akcizinių prekių prekyba, **siūlome svarstyti galimybę uždrausti atsiskaitymus už akcizines prekes grynaisiais pinigais tarp juridinių asmenų.**

Faktinė situacija

Šiuo metu CK 6.929 str. 2 d. yra numatyta, kad „atsiskaitymai tarp juridinių asmenų, taip pat atsiskaitymai dalyvaujant fiziniams asmenims, užsiimantiems ūkine komercine veikla, vykdomi negrynaisiais pinigais, o įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka – ir grynaisiais pinigais“.

Iki šios dienos buvo daug pasiūlymų dėl atsiskaitymo grynaisiais pinigais ribojimo, bet ne draudimo. Paskutinį kartą ši diskusija vyko 2017 m., kuomet buvo svarstomas specialus Lietuvos Respublikos atsiskaitymų grynaisiais pinigais ribojimo [įstatymo projektas XIIP-2627\(2\)](#) (kuriam pritarė XVII-a Vyriausybė) bei [CK 6.929 str. pakeitimo įstatymo projektas XIIP-1285\(2\)](#) (kuriam pritarė XVI-a Vyriausybė). Šie įstatymo projektai buvo parengti derinant su Europos centriniu banku, Lietuvos banku, Teisingumo, Vidaus reikalų, Ūkio, Žemės ūkio ministerijomis, Valstybine mokesčių inspekcija, Muitinės departamentu ir Europos teisės departamentu, tačiau identifikuotos problemos galiausiai nebuvo išspręstos.

Problema

Dabartinis teisinis reglamentavimas įteisina praktiškai neribotus juridinių asmenų tarpusavio atsiskaitymus, kitus mokėjimus pagal sandorius grynaisiais pinigais, ko pasekoje asmenys, pasinaudodami šia teisine galimybe, turi palankias sąlygas vykdyti neskaidrią ekonominę veiklą (dalyvauti „šešėlinėje ekonomikoje“), tokiu būdu: (a) slėpdami pajamas, (b) išvengdami jų veiklos kontrolės ir **(c) atitinkamų mokesčių prievolių vykdymo**. Galimybė juridiniams asmenims atsiskaityti grynaisiais mažina skaidrumą ir apsunkina kovą su šešėliu, ypač kalbant apie akcizines prekes – alkoholinius gėrimus, tabaką ir kurą.

Pasiūlymas

Teikiame pasiūlymą apsvarstyti galimybę atsisakyti CK 6.929 str. numatytos galimybės atsiskaityti grynaisiais tarp juridinių asmenų už akcizines prekes. Įgyvendinimui siūlome: 1) keisti CK 6.929 str. 2 d. ir numatyti, jog atsiskaitymai tarp juridinių asmenų už akcizines prekes vykdomi

negrynaisiais pinigais; 2) ANK numatyti nuobaudas už atsiskaitymų tarp juridinių asmenų tvarkos pažeidimą.

Europos Sąjungos institucijų pozicija ir valstybių narių kontekstas

Europos centrinis bankas, teikdamas nuomonę dėl ES valstybėse taikomų ribojimų atsiskaitymams grynaisiais pinigais, pasisako, kad „tikslas kovoti su mokesčių vengimu – visuomeninė priežastis, nusverianti mokėjimų grynaisiais pinigais apribojimų poveikį“. Europos Komisijos pranešime 2013-05-22 Europos Vadovų Tarybos posėdžiui akcentuota, kad atsiskaitymų grynaisiais pinigais ribojimas, greta kitų, laikytinas viena iš rekomenduotinių nacionalinių priemonių mažinant šešėlinės ekonomikos dydį.

Europos Sąjungos šalys jau taiko apribojimus mokėjimams grynaisiais pinigais. Tokie ribojimai yra taikomi Latvijoje, Bulgarijoje, Prancūzijoje, Ispanijoje, Danijoje, Slovakijoje, Italijoje, Rumunijoje ir Graikijoje. Pažymėtina tai, kad pastaraisiais metais mokėjimų grynaisiais pinigais ribos keliose Europos Sąjungos valstybėse buvo gerokai sugriežtintos, atsižvelgiant į poreikį kovoti su šešėline ekonomika ir terorizmo finansavimu.

Pasiūlymo santykis su XVIII-osios Vyriausybės programa

XVIII-osios LR Vyriausybės programoje yra įtvirtinta 222.1 iniciatyva „Šešėlio mažinimo priemonių plėtra“. Programoje nurodoma, jog Vyriausybė „parengs šešėlio mažinimo priemonių planą, apimančią tris esmines sritis: **skatinimą formalizuotis, prevenciją** ir sąmoningumo ugdymą, taiklesnį administravimą ir efektyvią kontrolę“. Manome, jog atsiskaitymų už akcizines prekes grynaisiais pinigais tarp juridinių asmenų draudimas paskatintų formalizuotis bei užkirstų kelią kai kurioms akcizų mokesčių vengimo praktikoms.

Atsižvelgiant į klausimo aktualumą, **maloniai kviečiame apsvarstyti mūsų pasiūlymą. Esame pasirengę plačiau pristatyti šį pasiūlymą ir dėl jo diskutuoti.** Šį pasiūlymą kaip LVK teikiame siekdami iškelti atsiskaitymų už akcizines prekes problemą, tačiau galima tikėtis, jog iniciatyvai apskritai drausti arba riboti atsiskaitymus grynaisiais pinigais tarp juridinių asmenų pritartų daugelio plataus vartojimo prekių gamintojai ir importuotojai – mėsininkai, pienininkai, nealkoholinių gėrimų gamintojai ir kt. Kai kurie jų jau yra išreiškę palaikymą panašioms pasiūlymams praityje.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Eglė Radišauskienė

Originalas nebus siunčiamas.

Vilius Kriaučiūnas, el.p.: vilius@lvk.lt, tel. nr. +370 5 212 1111